7.12.2021.

Ring Ring 2021: Muzika se vraća kući (1)

Prvi deo izveštaja s 25. Ring Ring festivala

Zlatan Dimitrijević i Mladen Lazarević

Твитуј

Mesto: Jevrejski kulturni centar Oneg Šabat i Drugstore , Beograd / Datum: 23.11-3.12.2021./ Foto: Ivana Čutura

Hladno je i turobno to novembarsko veče ispred zgrade u Jevrejskoj 16. Grupa neobičnih muzičkih entuzijasta koja čeka početak svoje svetkovine navikla je na drugačije uslove i okruženje – prijatno majsko veče, vedro nebo i proziran vazduh, mnogo laganiju garderobu i raspoloženje neuslovljeno nekim najaktuelnijim *normalnostima*. A onda se na vratima pojavljuje Bojan Đorđević koji ležernim pokretom ruke daje uobičajeni znak koji poziva prisutne unutra. Svi se odjednom ozariše. Dakle, istina je, Ring Ring se nakon četiri godine vratio kući, u prostor koji se nekada zvao Kulturni centar *REX*, a danas – Jevrejski kulturni centar *Oneg Šabat*. Zapravo, presrećni smo što se Ring Ring bilo gde i vratio nakon godinu i po dana odsustva.

Kao jedan od glavnih eksponenata srpske avangardne scene, festival je otvorio **Ansambl Studio6**, koji je svojim programom "Reinterpretacije" odao počast pionirima elektronske eksperimentalne muzike s ovih prostora, u prvom redu kompozitorki Ludmili Frajt. Gradeći zvučne slojeve oko i preko autentičnih zvučnih zapisa iz tog vremena (gledano iz današnje perspektive) primitivnih analognih sintisajzera, petočlani ansambl je pokušao da slušaocu što verodostojnije predstavi ambicije i smele sonične zahvate stare oko 50 godina. Hladnim monofonim elektronskim dronovima neposredno suprotstavljajući akustične instrumente, u prvoj liniji trubu Nenada Markovića, koja je to veče imala veoma humani karatker skoro pa ljudskog vapaja i krika, ansambl je originalnim kompozicijama poklonio novi dimenziju i smestio ih u sasvim novo vreme i okolnosti. Izvođenje kompozicije mladog kompozitora Juga Markovića "Snake Fiction", koju je napisao specijalno za Ansambl Studio6, unelo je nešto više drame u ovaj nastup, nagovestivši i sonični potencijal harfe Milane Zarić, koja do tog momenta, svirana prigušeno i preparirano, uglavnom nije značajno doprinosila ukupnoj zvučnoj slici i utisku. Dva dana nakon toga u studiju Radio Beograda, kojem ovaj ansambl i duguje ime, ona je nastupila i u društvu čelistkinje **Frances Marie-Uitt** pijanistkinje **Elizabeth Harnik** odsviravši jedan kontinuirani, u potpunosti improvizovani komad .

Drugi koncert prve večeri u povratničkom prostoru, odsvirala je jedna od selekcija austrijskog kolektiva **Szene Instrumental**, koji okuplja najkreativnije predstavnike muzičkog Graca. Pod formalnim vođstvom osnivača ansambla Wolfganga Hattingera, izveli su komad *Dystopian Pleasure III* ekscentričnog multiinstrumentaliste i kompozitora Denovairea. Smešten između raspisanog i improvizovanog, ovaj komad žanrovski ni u jednom momentu ne miruje u unakrsnoj vatri između elektronike, ambijentale, nojza i, naravno, džeza kao prirodnog staništa četvoro muzičara. Međutim, u celoj toj ekletičnosti izraza, atmosfera koja je preovladala nosila je ipak mračnu i turobnu notu, nedvosmisleno inspirisana upravo tog dana uvodenim skoro potpunim *lockdown*-om u Austriji. Denovaire je, istina, improvizacijama na neobičnom indijskom instrumentu *esraju* uneo dozu egzotike u zvučnu sliku, ali je Irina Karamarković, po običaju, ta o kojoj se nakon završenog koncerta najviše priča. Njeno šaputanje, naracija, krici ili savršeno intonirano i stilski besprekorno pevanje u bilo kom maniru ili etno-odrednici samo su pojačali ukus velikog zadovoljstva zbog toga što smo ponovo nakon nekoliko godina na starom mestu na kome se ipak festival oseća “kod kuće“.

Treće veče festivala donosi još jednu promenu prostora u istorijatu festivala. Iako prvenstveno noćni klub, **Drugstore** je ipak od osnivanja konzistentno negovao vezu s Ring Ring estetikom (ne zaboravimo sjajan nastup Kena Vandermarka u organizaciji samog Drugstorea). Stoga, informacija da će se ove godine čak tri večeri festivala održati u prostorijama kluba i nije bila previše iznenađujuća, iako je zbog zbog reputacije ove “tehno katedrale“, verovatno za jedan deo redovne Ring Ring publike ovo bio prvi izlet u, za improve muziku, netipičan mizanscen.

Najavljeni susret veterana domaće scene **Szilárda Mezeia** sa legendom slobodne improvizacije – pevačem Philom Mintonom se, usled nepredviđenih okolnosti izazvanih koronavirusom, nije desio. Njega je zamenio frekventni Szilárdov saradnik, violončelista **Albert Márko**s. Ako Vam ideja o slobodnoj impovizaciji na relaciji viola – vilolončelo deluje u najavi kao uzbudljivi događaj koji će vam pažnju držati prikovanom tokom celog trajanja seta – niste se prevarili. Ovde se radi o dva verzirana umetnika, majstora svojih instrumentata, sa višegodišnom saradnjom i izgrađenim odnosom iza sebe. Između njih dvojice nema laganog razigravanja, pažljivog opipavanja terena i osluškivanja. Szilárd jako brzo i odlučno kreće pletući po instrumentu, dok ga Márkos savršeno prati i dopunjuje. Obojica muzičara sviraju jakim intenzitetom, nižući svakog trenutka bezbroj tonova, gde uprkos brzini nijedan nije bio suvišan ili nepromišljen. Za razliku od Szilárda koji je konstantno u prvom planu, Márkos se njiše izmedju žestokih improvizacija kojima parira ili direktno odgovara Szilárdu i građenja i postavljanja pozadine, na kojoj će se naći Szilárdove improvizacije. Tematske celine kroz nastup su se blagovremeno smenjivale; nakon što se svaka ideja dovoljno razradi postepeno se prelazi na sledeću i time omogućava da i samo kretanje kroz celine bude dinamično. Muzičari su komunicirali improvizacijama u dijapazonu od atonalnih zvukova do onih koje se oslanjaju na mađarske folklorne melodije, a preko svega ostalog što se moglo naći unutar tog spektra. Time su uspevali da nas ne samo prevode iz jedne u drugu krajnost, već i da time po potrebi kreirajiu ili razreše tenziju prethodnog dela i jasno uvedu novu ideju. Za pisca ovih redova ovo je definitivno bio najdraži violistin nastup.

A zbog srodnosti u instrumentaciji sa upravo opisanim koncertom skočićemo ovom prilikom na nedeljno veče i koncert srpsko-slovenačkog dua violinistkinja **Tijane Stanković** i **Ane Kravanje**. Njih dve su u pedesetak minuta demonstrirale svu lepotu i snagu spontane kreativnosti artikulisane kroz slobodnu improvizaciju, savremenu klasiku i vanvremenskost drevne muzike. Ravnopravan duet dve nezaustavljive violine i dva moćna vokala, gde su se podjednako dopunjavali treperenje glasa i žica, u rasponu delikatnih senzibiliteta i ličnih mitologija, krećući se od hitrih rifova klasičarskog sviranja, preko jednostavnosti i totalnosti produženih tehnika, sve do dramaturgije poetske bajkovitosti pravog teatra glasova. Ako bi se zbog odluke da se skoro u potpunosti odustane od promišljanja strukture moglo i prebaciti nešto praznog hoda u ovom nastupu, lepota čulnog momenta kada su muzičarke zašle u publiku i bez ozvučenja završile koncert diskretnom konverzacijom između sebe i s publikom, bacila je sve zamerke u treći plan.

U triju mađarskog multinstrumentaliste **Akosha Szelevényija**, su i kontrabasista Péter Ajtaija i bubnjar Áron Porteleki (nastupao u duo postavci sa Marinom Džukljev na festivalu 2018. godine). A ispred Szelevényija su se, kako smo popisali, našli zvončići, gong, bubanj, budističke činije, kontrabas, tri saksofona, citra, tarogato, kazu, harmonijum i kalimba. Trio nas je to veče proveo kroz širok dijapazon improvizovane muzike – od minimalističke improvizacije u stilu The Necks, preko razjarene fri-džez paljbe i vriskova u stilu Colemana i Aylera, pa do post-bop tonova. A u svakoj od tih celina, svaki od instrumenata iz ove palete korišćen je da se dodatno oboji zvučna slika, ubaci specifičan element koji će služiti da se jače podcrta ton i ideja segmenta, te on jasnije izdvoji kao specifična celina.

Trio zvučnu sliku gradi polako i pažljivo, počevši nastup vrlo svedeno koristeći samo zvončiće i gong uz minimalnu ritmičku pratnju na bubnju, dodajući postepeno sloj po sloj zvuka. Ovaj, gotovo meditativni početak se zahutava sve više i više. Dok bubnjar polako plete, a bas balansira između suspenzije i elegantnog svingujućeg ritma, Akosh se dohvata sopranino saksofona i počinje da raspreda melodiju; sve do momenta kada odlučuju da se "odvrnu do 11" prelazeći u frenetični sonični napad iz svih oružja. Péter Ajtai, iako sve vreme nemilosrdno improvizuje snažnim intenzitetom, dohvatajući se čas najviših, a čas najnižih tonova instrumenta, nijednog trenutka ne zaboravlja svoju osnovnu ulogu u triju, uspevajući da održi stabilnu pulsirajuću podlogu. Upravo ovo omogućava Akoshu da se lako i bez zadrške dohvati bilo čega iz svog arsenala i razigra u potpunosti. S druge stane, Porteleki, svoju versatilnost koristi pletući po bunjevima i svirajući ih izrazito perkusivno, stvara tapiseriju zvuka, podcrtavaći i nadopunjujući muziku ostale dvojice. I tako je trio navigirajući i meandrirajući kroz različite stilove slobodne muzike na kraju ponovo uplovio u mirnije vode, okrećući se toplijem tonu ukorenjenom u soul muzici, te na kraju razrađujući Akoshevu vokalnu melodiju, završio ovaj skoro jednoipočasovni nastup gotovo spiritualnim iskustvom. Nakon gromoglasnog aplauza i stojećih ovacija publika se oprostila od ovog sjajnog trija, i još jedne večeri festivala.

Nastup **Laurenta Bigota** počiva na instalaciji *Nestabilni vazduh* (*D'un air instable*) sačinjenoj od starih flaša i balona, povezanih na cevčice pomoću kojih se u ove objekte upumpava vazduh. Na ovaj način Loran pravi kontrakcije pomoću kojih uspeva da ovim objektima ne samo da udahne nov život, već da od njih napravi i svojevrsnu pozornicu i predstavu. Pomoću vazduha koji se upumpava u njih flaše se skupljaju i šire, a poput scena u igrici *Increadible machine* imamo napumpane balone koji pokreću lančane reakcije, proizvodeći time razne zvukove.

Nakon toga usledila je svetska premijera dua **Thark**, kolaboracije između Kūr-a i Mangulica FM-a, dva imena koja su vrlo dobro poznata domaćim ljubiteljima progresivne elektronske muzike. Imajući u vidu da je Bane (Kūr) okrenut mračnijem i abrazivnijem eksperimentalnom zvuku, a Mangulica FM ka kudikamo pitkijim ritmovima, mnogi su se pitali kako će ova kolaboracija zvučati. Nastup je na kraju bio okrenut ka mračnijem eksperimentalnom zvuku, međutim nije uspeo da se razvije i dosegne pun potencijal.

Poslednji nastup u klubu Drugstore pripao je kontabasisti **Tomažu Gromu** i bubnjaru i perkusionisti **Zlatku Kaučiču**, dvojici prekaljenih improvizatora slovenačke scene. Nastup funcioniše kao razmena kratkih improvizacija na relaciji kontrabas – bubanj, koje jednog trenutka vodi Grom a sledećeg Kaučič, dok onaj drugi pažljivo sluša, odgovara i prati. I dok Grom kontrabas više koristi kao zvučni objekat, doduše ne u klasičnom stilu za instrument, Kaučič ispaljuje kratke i izuzetno vešte i brze perkusivne deonice, mahom na činelama. Tako u jednom trenutku imamo kulminaciju – dok Grom gudalom pravi duboke i duge zvukove na kontrabasu, Kaučič hitro i vešto plete po činelama. Potom se uloge zamenjuju, i dok Grom kontrabas koristi kao perkusivni instrument, Kaučić ga prevashodno prati zvukovima koje proizvodi trenjem. Duo uglavnom funkcioniše tako da je jedan član usmeren ka perkusvnijem, a drugi ka soničnom pristupu, smenjujući se svako malo i koristeći pune kapacitete svojih instumenata. Prošireni pristup se ne zaustavlja samo na instrumentima, pa tako i Kaučičevo telo u jednom trenutku postaje instument – dok grgotanjem prati Groma.

Твитуј

Tagovi: Ring Ring

Оставите одговор

Ime *

Е-пошта *(Vaša e-mail adresa neće biti objavljena)

Веб место

Сачувај моје име, е-пошту и веб место у овом прегледачу веба за следећи пут када коментаришем.

Kod sa slike *

Предај коментар

Ово веб место користи Акисмет како би смањило непожељне. Сазнајте како се ваши коментари обрађују.

Foto spektral : Ring Ring 2019 (2)

123

Kalendar

децембар 2021

П	У	С	Ч	П	С	Н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

« нов јан »

Najnoviji komentari

- guitar на Kings of Strings: Smrtna dosada
- jelen на Ring Ring 2021: Muzika se vraća kući (2)
- Pedja на Jazz Festival Saalfelden 2021: Program
- Đurđina на Gregory Porter: Liquid Spirit (Blue Note)
- jelen на A L'ARME! 2019: Muzika kolapsa, nereda i kontradikcije
- Djura на A L'ARME! 2019: Muzika kolapsa, nereda i kontradikcije
- Djura на Fragmenti aure – vodič kroz vizuelni identitet ECM (1): Estetika Atmosfere
- Admin на Beogradski džez festival 2019: Trijumf evropskih vrednosti
- Ambrozic на Beogradski džez festival 2019: Trijumf evropskih vrednosti
- Stari на Beogradski džez festival 2019: Trijumf evropskih vrednosti

© 2021 Jazzin.rs